

روزنه

طرف‌های درگیر در لیبی بر سر دولت موقت به توافق رسیدند

بازگشت آرامش به طرابلس

●گفت‌وگوهای سیاسی طرف‌های درگیر لیبی که چند روز است با نظارت سازمان ملل متحد در ژنو در جریان است، سرانجام نتیجه داد و شرکت‌کنندگان بر سر چیدمان دولت موقت به توافق رسیدند. به گزارش دویچه‌وله، بنا بر اعلام سازمان ملل، براساس آرا، محمد یونس منفی به ریاست جدید شورای ریاستی انتخاب شده است؛ فردی که بنا بر گزارش رسانه‌های عربی دیپلماتی برخاسته از شرق این کشور است. عبدالحمید دبیهه نیز برای نخست‌وزیری دولت انتقالی برگزیده شد. رسانه‌ها از او به‌عنوان بازگانی یاد کرده‌اند که از حمایت غرب لیبی برخوردار است. مذاکرات هیئت‌های اعزامی دولت به رسمیت شناخته‌شده لیبی، مستقر در طرابلس و نمایندگان دولت رقیب در شرق این کشور که از سوی ژنرال خلیفه حفتر پشتیبانی می‌شود، از روز دوشنبه اول فوریه در ژنو سوتی‌ش آغاز شد.آنتونیو گوتش، دبیر کل سازمان ملل، در اظهاراتی مطبوعاتی تصریح کرد: من از همگان می‌خواهم که این نتایج را به رسمیت شناخته و آن را بپذیرند و با مسئولان جدید که انتخاب شده‌اند، همکاری کنند. او ادامه داد: بسیار لازم است که لیبی یکپارچه شده و به سمت صلح به پیش رود. قرار است دولت موقت لیبی تا برایلی انتخابات در ۲۴ دسامبر در قدرت باقی بماند و پس از آن جای خود را به یک دولت مشروع دموکراتیک واگذار کند. در اکتبر سال گذشته طرف‌های رقیب در لیبی پس از درگیری‌های خونین با میانجیگری سازمان ملل در ۲۰ آکتبش به توافق رسیدند. پس از آن در ژانویه ۲۰۲۰ آلمان میزبان گفت‌وگوهای صلح لیبی شد و با برپایی کنفرانسی بین‌المللی در برلین تلاش کرد زمینه‌های لازم برای یافتن راهکارهای پایان جنگ داخلی لیبی را فراهم بیاورد. لیبی بعد از سرنگونی معمر قذافی، دیکتاتور پیشین این کشور در سال ۲۰۱۱ به دست گروه‌های شبه‌نظامی افتاد و دستخوش هرج‌ومرج شد. این کشور واقع در شمال آفریقا نقشی کلیدی در تلاش‌های اتحادیه اروپا در کاهش پناهجویانی دارد که خود را از راه‌های آبی به اروپا می‌رسانند. بسیاری از پناه‌جویان آفریقایی تلاش می‌کنند از طریق لیبی و دریای مدیترانه وارد اروپا شوند.

گفت‌وگوهای سیاسی طرف‌های درگیر سابق

پنج سال پیش، باراک اوباما، رئیس‌جمهور سابق ایالات متحده، به عربستان هشدار داد که «قابت بین سعودی‌ها و ایرانی‌ها باعث شعله‌ورترشدن آتش جنگ‌های نیابتی و هرج‌ومرج در سوریه و عراق و یمن شده است». راه‌حل اوباما برای این چالش هم این بود که «دو طرف باید راهی برای تقسیم قدرت و همزیستی مسالمت‌آمیز پیداکنند».

چشم‌اندازی که اوباما برای ایجاد تعادل جدید در خاورمیانه پیش‌روی عربستان و متحدانش قرار داده بود، موجی از اضطراب را در عربستان سعودی و سایر کشورهای عرب حاشیه خلیج فارس ایجاد کرد.

شاید روز چهارم فوریه و زمانی که جو بایدن، رئیس‌جمهور آمریکا، اولین سخنرانی خود در حوزه سیاست خارجی را انجام داد، این حس دوباره سراغ عربستان و متحدانش آمده باشد. بایدن، «فاجعه انسانی و استراتژیک» جنگ در یمن را به باد انتقاد گرفت، جنگی که اکنون هفتمین سال‌های خود را سپری می‌کند و ائتلاف عربستان هنوز نتوانسته حوثی‌ها را شکست دهد.

بایدن خیلی زود تکلیف عربستان را روشن کرد و گفت اگرچه فروش تسلیحات دفاعی به عربستان را ادامه خواهد داد اما «پشتیبانی آمریکا از عملیات تهاجمی در جنگ در یمن، از جمله فروش تسلیحات حکومت عربستان بین سال‌های ۲۰۱۵ و ۲۰۱۹ بزرگ‌ترین واردکننده اسلحه در جهان به شمار می‌آمد.

حدود سه‌چهارم این واردات از آمریکا و ۱۳ درصد دیگر از بریتانیا بود. اگرچه عربستان سعودی تمام تانک‌ها و هواپیماهای جنگی مورد نیاز خود را دارد اما ممنوعیت وضع‌شده از سوی بایدن می‌تواند زنجیره تأمین مهمات – از جمله تعداد ایتالیا در تاریخ ۲۹ به عربستان که در ماه دسامبر از سوی دونالد ترامپ امضا شد- و قطعات یدکی را قطع کند.

جزئیات تغییر سیاست بایدن در قبال عربستان بسیار مهم خواهد بود. اگر آمریکا فقط فروش بمب‌های «هوشمند» را به عربستان متوقف کند، سعودی‌ها مجبور می‌شوند به بمب‌های عادی اکتفا کنند و این امر کمکی به حوثی‌ها خواهد بود؛ اما دولت بایدن جلوتر می‌رود و

تاکید می‌کند که مسئله فقط سلاح نیست بلکه استفاده از آنهاست. براساس اعلام کاخ سفید، اگرچه دولت ترامپ عمل سوخت‌گیری هواپیما برای ائتلاف تحت رهبری عربستان را متوقف کرد اما همچنان «مشاوره نظامی، به اشتراک‌گذاری اطلاعات محدود، تدارکات و سایر پشتیبانی‌ها» را ارائه می‌دهد.

«تام بکت»، تحلیلگر «انستیتوی بین‌المللی مطالعات استراتژیک»، می‌گوید: «اگر آمریکا از تأمین و نگهداری جنگنده‌های سعودی دست بردارد، حدود ۵۰ درصد نیروی هوایی این کشور تحت تأثیر قرار می‌گیرد و زمین‌گیر خواهد شد». حتی قبل از سخنرانی اخیر بایدن، برخی شرکای نظامی عربستان نیز به فکر تجدیدنظر در روابط نظامی خود با ریباض افتادند. ایتالیا در تاریخ ۲۹ ژانویه اعلام کرد که فروش موشک و بمب به ارزش ۴۸۵ میلیون دلار به عربستان سعودی و امارات متحده عربی را به دلیل ادامه بحران یمن لغو کرد.

دولت پیشین ایتالیا در ماه جولای ۲۰۲۰ این قرارداد را معلق کرده بود. چهارم فوریه هم «توبیاس الوود»، نماینده محافظه‌کار پارلمان بریتانیا و وزیر پیشین کهنه‌سربازان که اکنون ریاست کمیته دفاعی مجلس عوام بریتانیا را بر عهده دارد، توصیه کرد که دولت بریتانیا هم باید از این الگو پیروی کند. در صورت اقدام مشابه لندن، نیروی هوایی عربستان با چالش‌های جدی مواجه خواهد شد.

مهم‌ترین هواپیمای اصلی جنگی غیرآمریکایی عربستان «بیروفایتر تایفون» است که از سوی یک

جهان

آمریکا اجرای قرارداد فروش ۷۶۸ میلیون دلار سلاح به عربستان را متوقف کرد

شوک بایدن به ریاض

کنسرسیوم اروپایی ساخته شده و باید توسط تکنسین‌های غربی سرویس شود؛ اما چنین اقداماتی قادر به انجام یک امر مهم نیستند؛ پایان هرج‌ومرج در یمن. سعودی‌ها فقط یکی از بازیگران در این جنگ کاملاً پیچیده هستند. حوثی‌ها ده‌ها با دولت یمن و گاهی هم با نیروهای مسلح سعودی جنگیده‌اند. ماجراجویی و جسارت آنها با تصاحب صنعا پایتخت یمن بیشتر شده و اشتیاق کمی برای سازش نشان می‌دهند.

پایان شراکت

نکته مهم این است که توقف فروش تسلیحات تهاجمی به عربستان از سوسی دولت بایدن می‌تواند نمایانگر تغییرات گسترده در سیاست واشنگتن در قبال ریاض باشد. ایالات متحده و عربستان از ۷۶ سال پیش و زمانی که فرانکلین روزولت، رئیس‌جمهور وقت آمریکا با عبدالعزیز پادشاه عربستان در داخل یک رزم‌آو آمریکایی در ۱۹۴۵ دیدار کردند، شریک هم به حساب می‌آیند اما این مشارکت دیگر ناکارآمد شده است. حملات ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ باعث شد از نگاه بسیاری از آمریکایی‌ها، عربستان سعودی به‌عنوان متحد افراط‌گرایان شناخته شود و دو سال بعد، آمریکا با وجود مخالفت عربستان به دلیل نگرانی از بی‌ثباتی بیشتر منطقه، به عراق حمله کرد. در زمان تصدی اوباما و هنگامی که او در بجنوبه یک انقلاب در مصر، خواستار کنارگیری حسنی مبارک، متحد و دیکتاتور ۳۰ساله این کشور شد، خشمگین شدند. از نگاه رهبران عربستان، خیانت عجلوانه واشنگتن به یک شریک قدیمی آنها را نگران

وضعیت خودشان کرده بود. شکاف بیشتر میان واشنگتن و ریاض در سال ۲۰۱۵ رخ داد، زمانی که اوباما توافق هسته‌ای را با ایران امضا کرد. برای رئیس‌جمهور وقت آمریکا این یک موفقیت بزرگ و میراث ماندگار بود اما از نظر سعودی‌ها، این توافق یک امتیاز عظیم و چراغ سبز بزرگ برای مشروعیت‌بخشیدن به رقیب عربستان و ماجراجویی‌های آزادانه‌تر او در منطقه محسوب می‌شد؛ بنابراین عجیب نبود که سعودی‌ها از خروج اوباما از کاخ سفید خوشحال شدند. آنها از هیچ تلاشی فروگذار نکردند تا دونالد ترامپ جانشین او را به‌سوی خود جذب کنند و ترامپ در اقدامی عجیب برای یک رئیس‌جمهور آمریکا، اولین سفر خارجی خود را به مقصد عربستان انجام داد.

ترامپ در چهار سال ریاست‌جمهوری خود به‌سختی حاضر بود به انتقاد از پادشاهی سعودی برپردازد و حتی پس از افشاکری نهادهای اطلاعاتی آمریکا درمورد دست‌داشتن محمد بن سلمان، ولیعهد عربستان در قتل جمال خاشقجی، روزنامه‌نگار منتقد، به حمایت از حکومت عربستان پرداخت. خروج ترامپ از توافق هسته‌ای هم به‌شدت مورد استقبال ریاض قرار گرفت. بااین‌حال ترامپ هم شریکی چندان قابل اعتماد نبود و سعودی‌ها و سایر کشورهای حاشیه خلیج فارس پس از آنکه ترامپ حاضر نشد سال ۲۰۱۹ در تلافی حمله به تأسیسات نفتی عربستان به ایران حمله کند، از او ناامید شدند. در سال‌های اخیر رویکرد ترامپ در قبال عربستان محل بحث دو حزب دموکرات و جمهوری‌خواه بود. با پایان ریاست‌جمهوری ترامپ بسیاری از دموکرات‌ها و حتی برخی از جمهوری‌خواهان همچنان می‌خواهند عربستان را به دلیل بروز بحران انسانی در یمن و قتل جمال خاشقجی، روزنامه‌نگار سعودی تنبیه کنند و بایدن هم در یکی از مناظره‌های انتخاباتی خود گفته بود که در صورت پیروزی، با عربستان سعودی مانند یک کشور عادی رفتار نخواهد کرد.

اما بعید است اظهارات بایدن و خواسته دموکرات‌ها عملی شود. آمریکایی‌ها هر اندازه از عربستان سعودی خشمگین شوند، می‌دانند که این کشور همچنان تولیدکننده قدرتمند نفت، یک عضو گروه ۲۱ و شریک مهم در مبارزه با تروریسم است. بایدن نمی‌تواند به راحتی این ارتباط را قطع کند. در عوض او باید به دنبال رویکرد جدیدی در قبال عربستان باشد. رویکردی که نه انگیزه‌های شرورانه حکومت سعودی را تقویت کند و نه بدترین نگرانی و ترس‌های آنها را عملی کند.

سفر بوررل به مسکو و اخراج ۳ دیپلمات ارشد اروپا از روسیه

گفت‌وگو در پایین‌ترین سطح ممکن

محمود فاضلی؛ جوزپ بوررل، مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا، در جریان سفر رسمی به مسکو، با هدف بررسی شرایط موجود در روسیه پس از بازداشت الکسی ناوالی، سرسخت‌ترین مخالف ولادیمیر پوتین، با سرگئی لاوروف، وزیر خارجه روسیه دیدار و روابط بروکسل و مسکو را در «پایین‌ترین سطح خود» توصیف کرد. بوررل پایین‌بودن سطح روابط میان دو طرف را به ماجرای مسومیت و سپس بازداشت ناوالی و محکومیت مجازات‌ات قطعی سه‌سال‌ونیم زندان او مرتبط دانست و خواستار همکاری مشترک برای حل اختلاف‌ها شد. بوررل حاکمیت قانون، جامعه مدنی و آزادی سیاسی را مسائلی محوری برای آینده‌ای مشترک می‌داند. از سال ۲۰۱۷ تاکنون، این برای اولین بار است که یک مقام ارشد اتحادیه اروپا به مسکو سفر می‌کند. این سفر در حالی صورت گرفته که اتحادیه اروپا، کشورهای غربی و آمریکا به‌شدت از دستگیری ناوالی ابراز نارضایتی کرده و کرملین را به دلیل سرکوب تظاهرات هواداران جنبش اپوزیسیون در هفته‌های اخیر، مورد سرزنش قرار داده‌اند. بوررل آزادی فوری ناوالی را مطرح و خواستار آغاز تحقیقات به طرفانه درباره نحوه و چگونگی محکومیت و نادرست، به باور او، مسائل مربوط به «حاکمیت قانون، حقوق بشر، جامعه مدنی و آزادی‌های سیاسی»، همچنان در بطن روابط روسیه و اروپا باقی خواهد ماند. او خواستار عادی‌سازی این روابط شد و مدعی است این وضعیت به نفع هیچ‌یک از دو طرف نیست.

بوررل در این دیدار به تأثیر این ماجرا در کاهش سطح روابط اتحادیه اروپا و روسیه، به لاوروف اطمینان داد فعلا از تحریم‌های جدید خبری نیست. البته قرار است وزرای خارجه کشورهای اتحادیه اروپا پس از گزارش سفر بوررل به مسکو و بررسی ماحصل گفت‌وگوهای او با مقامات کرملین، در ماه مارس درخصوص آزادی روابط با روسیه و تحریم‌های بیشتر علیه روسیه تبادل‌نظر کنند. بوررل قبل از آغاز سفر درباره احتمال تحریم روسیه تأکید کرده بود این مسئله در جلسه وزیران خارجه کشورهای عضو اتحادیه اروپا در بروکسل بررسی شد. مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا احتمال تحریم مقامات مسکو را رد نمی‌کند، اما هنوز هیچ‌یک از کشورهای اتحادیه اروپا پیشنهادی برای تحریم‌های جدید علیه فدراسیون روسیه به دلیل پرونده ناوالی ارائه نداده‌اند.

مسکو، اتحادیه اروپا را یک شریک تجاری مهم و بزرگ‌ترین منبع برای سرمایه‌گذاری‌های خارج از کشور برای روسیه دانسته، اما تیرگی روابط بین روسیه و اتحادیه اروپا را به‌عنوان دو بازیگر بزرگ در اوراسیا (اروپا و آسیا)، یک وضعیت نامناسب می‌داند که «منجر به آشتی هیچ‌یک از طرف‌ها نمی‌شود».

شماره ۳۹۳۵

خبر

بایدن، ترامپ را از دسترسی به

گزارش‌های محرمانه دورنگه می‌دارد

● جو بایدن، رئیس‌جمهوری آمریکا، می‌گوید بدون درنظرگرفتن واقعه حمله به کنگره آمریکا هم دونالد ترامپ، سلف او، به دلیل رفتار متغیرش دیگر نباید در جریان گزارش‌های محرمانه قرار بگیرد. به گزارش ایندینیدنت، بایدن در اظهاراتی که بی‌تردید در میان هواداران ترامپ و جمهوری‌خواهان جنجال‌برانگیز خواهد شد، تأکید کرد دریافت گزارش‌های محرمانه برای ترامپ سودی دربر ندارد و حتی او ممکن است «تصادفا» اطلاعات محرمانه یا حساس را افشا کند. بایدن در مصاحبه‌ای که قرار است در روزهای آخر همین هفته از شبکه «سی‌بی‌اس» پخش شود، در پاسخ به این پرسش که چه چیز او را درباره ادامه ارائه گزارش‌های محرمانه به دونالد ترامپ نگران می‌کند، گفت: «ترجیح می‌دهم در این مورد علناً گمانه‌زنی نکنم». او افزود: «فقط فکر می‌کنم به دادن اطلاعات محرمانه به او نیازی نیست. درمیان‌گذاشتن اطلاعات محرمانه با او چه فایده‌ای دارد؟». بایدن ادامه داد: «او اصولاً چه وزن و تأثیری دارد، جز این واقعیت که ممکن است تصادفاً چیزی موضوعی مهم و موضوعی حساس از دهانش در برود؟». در گذشته، رؤسای جمهور پیشین از روی احترام می‌توانستند در صورت تمایل، در جریان گزارش‌های حساس و محرمانه قرار بگیرند. شبکه خبری سی‌ان‌ان می‌گوید تصور نمی‌شود ترامپ چنین درخواستی داده باشد. دریافت این‌گونه گزارش‌ها، به روش‌های مختلفی انجام می‌شود که در جریان آن، آژانس‌های اطلاعاتی آنها را گردآوری می‌کنند و در اختیار رئیس‌جمهوری سابق می‌گذارند. بایدن ضمن این اظهارات، بار دیگر از دادن پاسخ به این سؤال که اگر هنوز عضو سنا آیا به استیضاح دونالد ترامپ رای می‌داد یا نه، طفره رفت. قرار است مجلس سنای آمریکا سه‌شنبه آینده روند استیضاح ترامپ را آغاز کند. تاکنون هیچ‌یک از رؤسای جمهور آمریکا در سنا محکوم نشده‌اند، اما رای محکومیت سنا می‌تواند ترامپ را از شرکت در مبارزات انتخاباتی آینده محروم کند. بسیاری از ناظران معتقدند در شرایط کنونی، دموکرات‌ها قادر به جلب تعداد کافی سناتور جمهوری‌خواه نیستند تا بتوانند با تصدیق به حدنصاب ۶۷ رای، ترامپ را محکوم کنند. بایدن تحت فشار برای دادن پاسخ دراین‌باره، گفت: «من برای شکست‌دادن او سخت تلاش کردم؛ زیرا فکر کردم او شایستگی مقام ریاست‌جمهوری را ندارد. من هم ناظر آنچه سایرین دیدند، بودم؛ اینکه در حمله به کنگره چه گذشت. اما من اکنون به‌کوتاه می‌نشینم». اظهارات بایدن درباره اینکه دادن اطلاعات محرمانه به دونالد ترامپ می‌تواند با خطراتی همراه باشد، یادآور جنجال سال ۲۰۱۷ بر سر دیدار ترامپ و سرگئی لاوروف، وزیر خارجه روسیه و سرگنی کیسلیاک، سفير روسیه در ایالات متحده است. پس از آن دیدار، گزارش شد ترامپ در آن جلسه که در کاخ سفید برگزار شده بود، آنها را در جریان اطلاعات مربوط به عملیات قریب‌الوقوع علیه داعش گذاشته که ظاهراً اسرائیل خبر آن را به مقامات آمریکایی داده بود و به این ترتیب افشا شد که اسرائیل در میان گروه افراطی داعش، جریچین دارد. متعاقب این گزارش‌ها، کاخ سفید ضمن تکذیب انتقال هرگونه اطلاعات محرمانه (به دو سیاست‌مدار روس) از سوی ترامپ، گفت که او «اختیار کامل چنین اقدامی را دارد». در اوایل هفته گذشته، «جن ساکی»، سخنگوی مطبوعاتی کاخ سفید، به خبرنگاران گفت: «مقامات امنیتی آمریکا از ارائه اطلاعات محرمانه به رؤسای جمهوری سابق حرات می‌کنند و مطابق معمول، هرگونه تقاضا در این زمینه را بررسی خواهند کرد».

ژنرال‌ها اینترنت را در میانمار قطع کردند

● نظامیان میانمار پس از آنکه هزاران نفر در محکومیت کودتای اخیر به خیابان‌های یانگون آمدند و خواستار آزادی رهبر منتخب خود، آنگ سان سوچی شدند، اینترنت را در کشور قطع کردند. در اولین تظاهرات از زمانی که ژنرال‌های میانمار قدرت را در یک کودتا به دست گرفتند، مردم شعارهایی از جمله «دیکتاتور نظامی، بازنده، بازنده؛ دموکراسی، برنده، برنده» سر دادند و برنهایی را در دست گرفتند که روی آنها نوشته شده بود «علیه دیکتاتوری نظامی». بسیاری از افراد رنگ قرمز پوشیده بودند که رنگ لیگ اتحادیه دموکراسی سوچی است. سوچی در انتخابات ششمین نوامبر پیروز شد، اما ژنرال‌ها با ادعای تقلب در انتخابات، از پذیرفتن این نتیجه خودداری کردند. گروه نظارت بر اینترنت «NetBlocks Internet Observatory» در توئیتر اعلام کرد اتصال به اینترنت به ۵۴ درصد سطح معمول کاهش یافته است. گفته می‌شود که هم اینترنت مرای هم تحریم‌های اتحادیه اروپا قطع شده است. بر اساس گزارشی که رویترز منتشر کرد، نظامیان حاکم به درخواست‌ها برای اظهارنظر پاسخ نداده‌اند. بسیاری از معترضان با استفاده از شبکه‌های خصوصی مجازی مکان خود را پنهان می‌کنند و ممنوعیت سایت‌های مانند فیس‌بوک را دور می‌زنند. اما ایجاد اختلا عمومی در سراسر‌های اینترنت تلفن همراه، دسترسی به اخبار و اطلاعات مستقل را برای شهروندان میانمار به‌شدت محدود می‌کند. دولت نظامی روز پنجشنبه به شرکت‌های مخابراتی دستور داده بود به‌طور موقت فیس‌بوک، اینستاگرام و واتس‌اپ را به روی میلیون‌ها شهروند کشور مسدود کنند.